

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง "การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนผู้ใหญ่โดยการใช้วิธีสอนแบบฟัง-พูด" มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดให้เป็นผู้ประสานงานเบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ โดยได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 14 คน ทุกคนเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษระดับต้น แต่ไม่มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ในแต่ละกลุ่มมีเพศหญิง 6 คน เพศชาย 1 คน โดยใช้ชื่อเรียกกลุ่มที่ 1 ว่า "กลุ่มบรรณารักษ์" และเรียกกลุ่มที่ 2 ว่า "กลุ่มเจ้าหน้าที่"

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่ม คือ หน้าที่ที่กลุ่มตัวอย่างรับผิดชอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. "กลุ่มบรรณารักษ์" เป็นผู้ที่ทำงานในฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด ฝ่ายพัฒนาวัสดุสารนิเทศ ฝ่ายสงวนรักษาวัสดุสารนิเทศ และฝ่ายประจำห้องมัลติมีเดีย ซึ่งหน้าที่เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านในการทำงาน ในกลุ่มนี้บางคนได้รับมอบหมายงานด้านบริการด้วย เช่น ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และช่วยสืบค้นข้อมูล เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อายุระหว่าง 33 – 57 ปี อายุเฉลี่ย 47 ปี

2. "กลุ่มเจ้าหน้าที่" เป็นผู้ที่ทำงานในฝ่ายยืม-คืน ฝ่ายรับฝากกระเป๋า ฝ่ายวารสาร และฝ่ายตรวจบัตรเข้าห้องสมุด นั่นคือ ทำงานในระดับปฏิบัติการที่ไม่ต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านในการให้บริการแก่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในห้องสมุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีส่วนน้อยที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 25 – 57 ปี อายุเฉลี่ย 43 ปี

3.2 ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 3 - 31 มกราคม 2550 สัปดาห์ละ 3 คาบ ทุกวันจันทร์ พุธ และศุกร์ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเองด้วยวิธีสอนแบบฟัง-พูด กลุ่มละ 13 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมเป็นเวลา 19 ชั่วโมง 30 นาที ต่อกลุ่ม หรือใช้เวลาในการสอนทั้งสิ้น 39 ชั่วโมง โดยกลุ่มบรรณารักษ์เรียนเวลา 9.30 - 11.00 น. ส่วนกลุ่มเจ้าหน้าที่เรียนเวลา 14.00 - 15.30 น. สถานที่ดำเนินการสอน คือ อาคารศูนย์ภาษาอังกฤษ ห้อง 308 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.3.1 แบบสอบถามก่อนการเรียนและหลังการเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของตนเอง ต่อภาษาอังกฤษ และต่อวิธีสอนแบบฟัง-พูด

3.3.2 คำถามในเรื่องทั่วไปที่ใช้วัดระดับความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 การแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ภายหลังการเรียนบทสนทนาแต่ละบท

3.4 การเก็บข้อมูล

3.4.1 เชิญกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมาพูดคุยในวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2549 เพื่อชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างถึงรูปแบบการสอน สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของตนเอง ต่อภาษาอังกฤษ และต่อวิธีสอนแบบฟัง-พูด เพื่อเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม รวมทั้งสอบถามความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะใช้ในการเรียนการสอน

3.4.2 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามก่อนเพื่อสำรวจความคิดเห็นก่อนการเรียน

3.4.3 ดำเนินการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบฟัง-พูด ตามหัวข้อที่กำหนดไว้

ดังนี้

ตารางที่ 3.1
หัวข้อที่ใช้ในการสอน

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อ
1.	3 มกราคม พ.ศ. 2550	Talking about Personal Information
2.	5 มกราคม พ.ศ. 2550	Suggesting Alternatives
3.	8 มกราคม พ.ศ. 2550	Telephoning
4.	10 มกราคม พ.ศ. 2550	Rules and Regulations
5.	12 มกราคม พ.ศ. 2550	Giving Information at the Multimedia Section
6.	15 มกราคม พ.ศ. 2550	Checking out and Returning books and Audio Visual Materials
7.	17 มกราคม พ.ศ. 2550	Lost and Found
8.	19 มกราคม พ.ศ. 2550	Giving Directions
9.	22 มกราคม พ.ศ. 2550	Asking for Permission
10.	24 มกราคม พ.ศ. 2550	Offering Help at the Library
11.	26 มกราคม พ.ศ. 2550	Making Reservations
12.	29 มกราคม พ.ศ. 2550	Making an Apology
13.	31 มกราคม พ.ศ. 2550	Talking about Studying English

การสอนคาบที่ 1 - 6 เป็นการสอนแบบควบคุม (ดู 1.6) คือ ดำเนินการสอนตามรูปแบบการสอนจนจบบทสนทนา แล้วให้กลุ่มตัวอย่างแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียนเพื่อประเมินผล ทั้งนี้ การประเมินผลจะเริ่มจากการสอนคาบที่ 2 - 6 โดยใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่ผู้วิจัยกำหนดให้เท่านั้น

ในการสอนคาบที่ 1 ก่อนที่จะเริ่มการสอน ผู้วิจัยได้ทดสอบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อประเมินความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีถามคำถามกลุ่มตัวอย่างในเรื่องทั่วไปและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในห้องสมุด แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเป็นรายบุคคล

ระหว่างการสอนคาบที่ 2 - 6 ผู้วิจัยจะประเมินความสามารถของกลุ่มตัวอย่างจากการแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน คนละ 2 ครั้ง เพื่อศึกษาความสามารถของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการเรียนด้วยวิธีสอนแบบฟัง-พูดทันทีที่เรียนจบบทสนทนา

ส่วนการสอนคาบที่ 7 - 13 เป็นการสอนแบบกึ่งควบคุม ((ดู 1.6) คือ ดำเนินการสอนตามรูปแบบการสอนจนจบบทสนทนาเช่นเดียวกับช่วงการสอนแบบควบคุม จากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างออกมาแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียนเพื่อประเมินผล ซึ่งจะเริ่มการประเมินในการสอนคาบที่ 8 - 13 คนละ 2 ครั้ง การแสดงบทบาทสมมุติในช่วงนี้ กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกใช้คำศัพท์ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ หรือเลือกใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคจากความรู้เดิมหรือจากความรู้จากการเรียนที่ผ่านมาก็ได้

สำหรับการสอนคาบที่ 13 ซึ่งเป็นการสอนคาบสุดท้าย ผู้วิจัยได้ทดสอบทักษะการพูดภาษาอังกฤษและประเมินผลภายหลังการเรียน ซึ่งเป็นการวัดความสามารถในระยะยาว ผู้วิจัยใช้วิธีการเดียวกับการประเมินก่อนเรียน คือ ถามคำถามกลุ่มตัวอย่างในเรื่องทั่วไปและเรื่องที่เกี่ยวข้องการให้บริการในห้องสมุด แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเป็นรายบุคคล นอกจากนี้มีการจำลองสถานการณ์เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสนทนาได้ตอบกับผู้วิจัยด้วย

3.4.4 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามหลังการเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบสอบถามก่อนเรียน พร้อมทั้งสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสบการณ์และความรู้สึกจากการทดลองครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม

3.5 การประเมินผล

3.5.1 การประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

การประเมินผลจากการสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การประเมินแบบ teacher assessment ในลักษณะ continuous assessment (Underhill, 1991, p. 27 - 28) ทั้งนี้ การทดสอบทักษะการพูดทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเป็นการให้คะแนนแบบองค์รวม (impression marking) (Underhill, 1991, p. 100 - 101) กล่าวคือ เป็นการประเมินในภาพรวมโดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความถูกต้องในการสื่อสาร การตอบคำถามได้ตรงประเด็น ความรวดเร็วในการเลือกใช้คำศัพท์มาแทนที่คำ โดยมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 -10 ผู้วิจัยแบ่งระดับคะแนนตามเกณฑ์เพื่อใช้ในการตีความดังนี้

ระดับความสามารถในการพูด

ระดับอ่อนมาก

ช่วงคะแนน

1 – 2 คะแนน

ระดับอ่อน	3 – 4 คะแนน
ระดับปานกลาง	5 – 6 คะแนน
ระดับดี	7 – 8 คะแนน
ระดับดีมาก	9 -10 คะแนน

สำหรับการประเมินคะแนนก่อนเรียน ผู้วิจัยประเมินในการสอนครั้งที่ 1 โดยใช้เวลาก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียน ส่วนการประเมินหลังเรียน ผู้วิจัยประเมินในการสอนครั้งสุดท้ายหลังจากที่สอนเนื้อหาเสร็จแล้ว การประเมินทั้ง 2 ครั้งนี้เป็นการประเมินจากการตอบคำถามภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับบริบทของห้องสมุดและในเรื่องทั่วไป ทั้งนี้ รายชื่อกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นรายชื่อที่ผู้วิจัยสมมุติขึ้นมาใหม่เพื่อใช้แทนชื่อสมมุติที่ใช้จริงในห้องเรียน

การประเมินผลระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ช่วง คือ การประเมินในระหว่างการสอนแบบควบคุมและการประเมินระหว่างการสอนแบบกึ่งควบคุม โดยเป็นการสุ่มจากครั้งที่ 2 – 6 จำนวน 2 ครั้ง ต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 คน และเป็นการสุ่มจากครั้งที่ 7 – 13 จำนวน 2 ครั้ง ต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ในการประเมินผล ผู้วิจัยใช้การบันทึกพัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนในการเรียนการสอนทุกครั้ง เช่น ผู้วิจัยบันทึกรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่อ Amanda ในการสอนครั้งที่ 7 ดังนี้ สนทนาในเรื่องทั่วไปได้แบบสั้นๆ ในการแสดงบทบาทสมมุติพูดได้คล่อง จำบทสนทนาได้เร็ว อาศัยท่าทางและสื่อการสอนน้อยมาก พยายามใช้คำศัพท์นอกเหนือจากที่กำหนดให้ เลือกรายคำศัพท์มาแทนที่คำได้ค่อนข้างเร็ว

3.5.2 การประเมินผลด้านทัศนคติจากแบบสอบถาม

การสำรวจความคิดเห็นก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เป็นการสำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นด้านการประเมินตนเองต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษ (ข้อ 1 - 9)
2. ความคิดเห็นต่อภาษาอังกฤษ (ข้อ 10 - 12)
3. ความคิดเห็นต่อวิธีสอนแบบฟัง-พูด (ข้อ 13 - 15)

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแสดงปริมาณ โดยใช้มาตราวัดแบบ ลิเคิร์ท (likert scale) ประเภท 5 ช่วงคะแนน (ดูภาคผนวก) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ตามความคิดเห็นของตนเอง ส่วนของการประเมินนี้เริ่มตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุดจนถึงเห็นด้วยน้อยที่สุดตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระดับ 5	เห็นด้วยมากที่สุด	=	5 คะแนน
ระดับ 4	เห็นด้วยมาก	=	4 คะแนน
ระดับ 3	เห็นด้วยปานกลาง	=	3 คะแนน
ระดับ 2	เห็นด้วยน้อย	=	2 คะแนน
ระดับ 1	เห็นด้วยน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

ผลการสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตัวอย่างเช่น จากแบบสำรวจความคิดเห็นก่อนการเรียนข้อที่ 14 ที่ว่า “ท่านคิดว่าการใช้ท่าทางและอุปกรณ์การสอนจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดี” (ดูภาคผนวก) กลุ่มเจ้าหน้าที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด (5 คะแนน) จำนวน 2 คน (5x2) และเห็นด้วยในระดับมาก (4 คะแนน) จำนวน 5 คน (4x5) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 7 คน

$$\text{ค่าเฉลี่ยในข้อ 14} = \frac{(5 \times 2) + (4 \times 5)}{7} = 4.29$$

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องใช้ตัวเลขในการตีความค่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยตีความโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

<u>ระดับความเห็น</u>	<u>คะแนนเฉลี่ย</u>
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1.00 – 1.80
เห็นด้วยน้อย	1.81 – 2.60
เห็นด้วยปานกลาง	2.61 – 3.40
เห็นด้วยมาก	3.41 – 4.20
เห็นด้วยมากที่สุด	4.21 – 5.00

ช่วงคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวสามารถคำนวณได้จาก

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงคะแนน}} \\ \frac{5 - 1}{5} &= 0.8 \end{aligned}$$

(มานีนันท์ หรรักษ์วิทย์, 2547, น. 30)

3.6 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทักษะการพูดทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบเป็นรายบุคคล จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มแล้วนำมาเปรียบเทียบกันทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

3.6.2 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมาหาค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มโดยเอาคะแนนครั้งที่ดีที่สุดจากการสอนแบบควบคุม 1 ครั้ง และคะแนนที่ดีที่สุดจากการสอนแบบกึ่งควบคุม 1 ครั้งมาคำนวณ จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม การที่เอาคะแนนที่ดีที่สุดมาใช้ในการคำนวณเพราะผู้วิจัยต้องการศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างมีขีดความสามารถในการพัฒนาทักษะอยู่ในระดับใด

3.6.3 นำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 28 ชุด มาวิเคราะห์ความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ (ดู 3.5.2) แล้วหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบผลทั้งก่อนและหลังเรียน